ART EXHIBITION CATALOGUES REPUBLISHED ON MICROFICHE

Published on microfiche by:

Chadwyck-Healey Ltd
45 South Street
Bishops Stortford
Herts CM23 3AG
England

Somerset House
417 Maitland Avenue
Teaneck
New Jersey 07666
USA

Date of publication and production of master: 1975

Series: Each title is given a seven-figure serial number placed in the top right hand corner of the microfiche title strip. This is an accession number. The first figure indicates the number of the list in which the title first appears: the first three-figure group signifies the gallery or museum; the second three-figure group the accession number for that title.

Copyright: Filmed by permission of the copyright holders. The microfiche edition is the copyright of Chadwyck-Healey Ltd, 1975.

Location of original: The National Art Library, Victoria and Albert Museum, London

Note:

Some text and illustrations are lost through tight binding. This is a problem which we regret we have found unavoidable since we are only filming at the Victoria and Albert Museum those catalogues that cannot be found in other London locations.

JADE

玉

KON. KUNSTZAAL KLEYKAMP

OUDE SCHEVEN. WEG 3, 'S-GRAVENHAGE

37.DD.
Hague.

KON. KUNSTZAAL KLEYKAMP
OUDE SCHEVEN. WEG 3, 'S GRAVENHAGE

JADE

TENTOONSTELLING 1922

CATALOGUS

MET INLEIDING VAN A. J. KLEYKAMP

De Directie der N.V. Kon. Kunstzaal Kleykamp betuigt hiermede haar welgemeenden dank aan de inzenders, die door hun kunstvoorwerpen in bruikleen voor deze tentoonstelling af te staan, zoozeer tot het welslagen van deze tentoonstelling hebben bijgedragen.

VICTORIA AND ALBERT MUSEUM LIBRARY
13.5.1922
L741

VICTORIA AND ALBERT MUSEUM LIBRARY

VOORWOORD

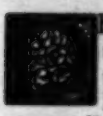

EZE tentoonstelling is de eerste van eene reeks tentoonstellingen, die wij ons voorstellen te houden, telkens eene groep omvattend der Oost-Aziatische kunst. Deze tentoonstelling geeft zooveel mogelijk een volledig overzicht van het jade, vanaf het begin der Chineesche kunstgeschiedenis tot heden. Het spreekt vanzelf, dat dergelijke tentoonstellingen veel tijd en kosten van voorbereiding vorderen, maar wij meenen, dat nadat wij sinds 1900 voortdurend in Holland, tentoonstellingen van gemengde Oost-Aziatische kunst hebben georganiseerd, nu het oogenblik is aangebroken om iedere tentoonstelling meer te specialiseeren.

Wij hebben het noodig geacht eene eenvoudige toelichting tot deze tentoonstelling te moeten geven, waarvoor wij gebruik maakten van de groote werken die over Chineesche kunst bestaan. Onze theoretische kennis danken wij voor een niet onbelangrijk deel aan Dr. Berthold Laufer, curator van het Field Museum of Natural History te Chicago, die eene buitengewone studie van het jade heeft gemaakt, welke hij heeft neergelegd in zijn onvergelijkelijk werk „Jade". Wij hebben verder gebruik gemaakt van Giles „the History of Chinese pictural Art", W. Bushell „Chinese Art", de Groot „Religous System of China", terwijl tevens de bekende boeken over Chineesche kunst, elders in dezen Catalogus genoemd, zijn geraadpleegd. Juiste benamingen en data der keizers namen wij over van Bushell.

Wij hopen, dat eene groote belangstelling voor deze Jade-tentoonstelling ons in staat zal stellen, ons voornemen, deze door eene reeks tentoonstellingen van andere groepen Oost-Aziatische kunst te laten volgen, ten uitvoer te brengen.

DE DIRECTIE.

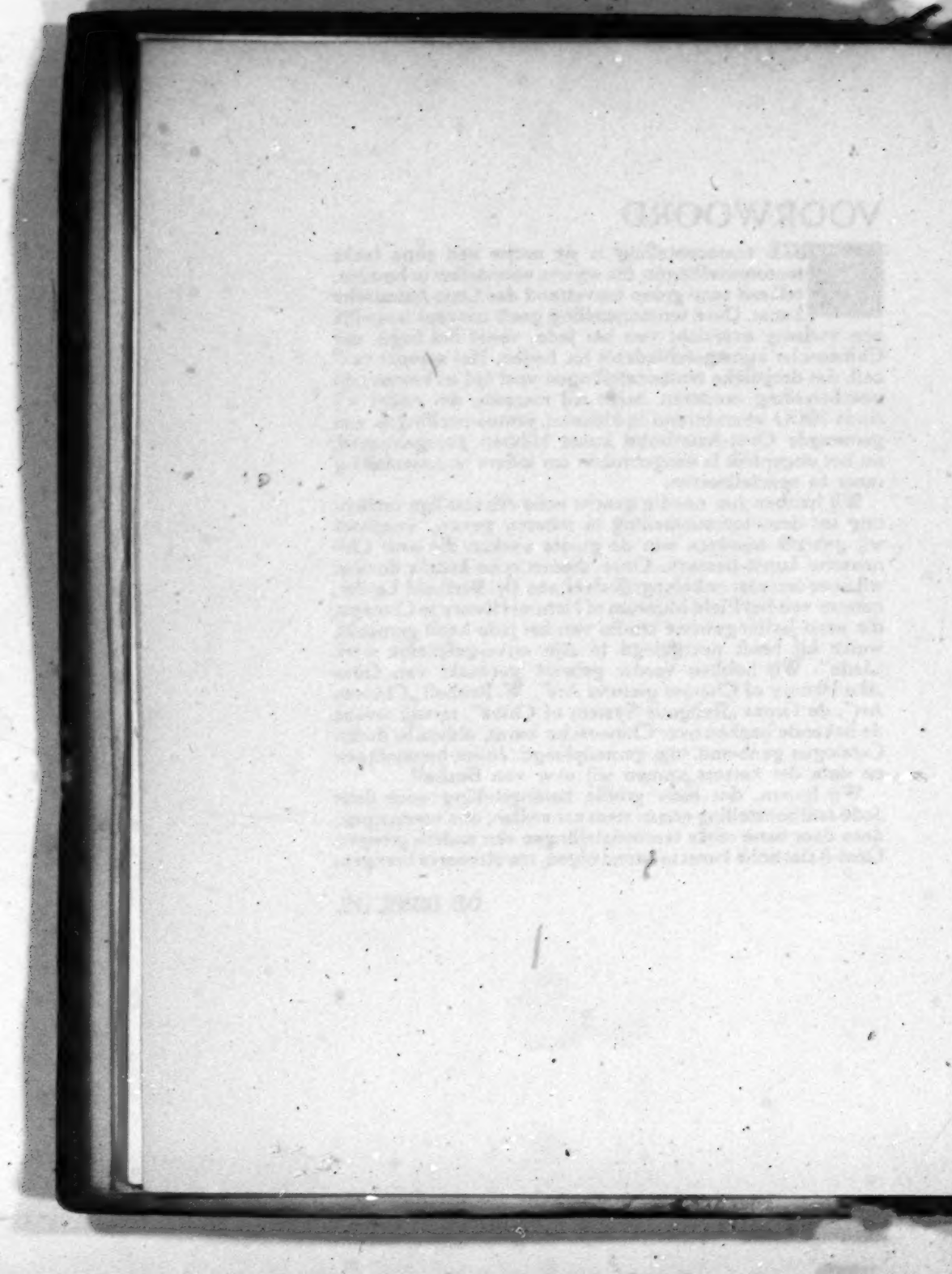

INLEIDING

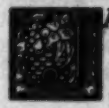

ADE is een van de oudste mineralen, waaruit de oude volken en vooral de Chineezen hunne gebruiks- en kunstvoorwerpen vervaardigden. Het mag dan ook bevreemding wekken, dat in Nederland, waar reeds vanaf het begin van onzen handel op Indië eene groote belangstelling voor alles wat Chineesch was, bestond, jade zoolang betrekkelijk onbekend was. De meer en meer groeiende belangstelling stamt eerst uit de laatste jaren en wij meenen goed te doen in dezen catalogus eene uiteenzetting te geven van welk belang jade is geweest voor de Chineesche kunst. Voor zoover ons bekend, is tot heden eene dergelijke beschrijving in het Nederlandsch nog niet verschenen en is de Nederlander aangewezen op de werken, die daarover in het Engelsch en Fransch bestaan. Wij laten hierachter eene opgave volgen van enkele boeken, die interessant zijn voor den kunstliefhebber, welke meer over dit mooie materiaal wenscht te weten.

Jade (Chineesch Yü) is een verzamelnaam voor nephriet en jadeit. Om zijn groote hardheid werd dit mineraal reeds door de oude volken gebruikt voor het vervaardigen van hunne werktuigen, zooals: beitels, hamers, etc.

Deze gebruiksvoorwerpen zijn gevonden in verschillende deelen van de wereld: in het oude gedeelte van Europa, Amerika en Azië. Hoewel men vroeger meende, dat de in Europa en Amerika gevonden jade-voorwerpen geïmporteerd waren uit Azië, neemt men tegenwoordig als vaststaande aan, dat zij voor een groot gedeelte ter plaatse zijn vervaardigd uit ter plaatse gevonden jadeit. De belangrijkste rol in de jade-ontwikkeling speelt China en het is dan ook alleen over dit jade, dat wij nader willen uitweiden.

Algemeen wordt aangenomen, dat voor het begin van onze jaartelling, voorwerpen van jadeit in China vervaardigd werden van materiaal, dat op Chineeschen bodem was gevonden (Shensi provincie). Gedurende een gedeelte van

de Han-periode (206 v. C.—190 n. C.) werd jade, en dan in ruwen vorm, in China geïmporteerd vooral uit Turkestan, later ook uit Yunnan en Burma. Enorme transporten van ruw jade vonden plaats langs den handelsweg van Khotan naar Peking; het vervoeren van deze zendingen duurde gewoonlijk 4 à 6 maanden.

Ook nu nog wordt in China slechts bij uitzondering jade, in ruwen vorm gevonden in rivierbeddingen, doch hierbij moeten wij in aanmerking nemen, dat het daarom niet uitgesloten is, dat er nog meer jade te vinden is, daar Midden-China nog nooit systematisch uit een geologisch en mineralogisch oogpunt is onderzocht.

Naam. Jade is voor het eerst eenigszins in Europa bekend geworden door Marco Polo, die nog geen Europeesche naam hiervoor wist, maar het wel beschreef. Later in 1565 bracht een Spaansch dokter eenig jade uit Centraal-Azië mee. In de 17e eeuw werd jade als heelmiddel tegen nierziekten in Spanje en Frankrijk zeer gevraagd en noemde men het Piedra de hyadha (niersteen), in 't Fransch vertaald pierre de l'ejade, later verbasterd in „le Jade".

Bewerking. Jade is het hardste mineraal dat er bestaat en juist om deze eigenschap is de steen dan ook zoo gewild en ten allen tijde in China zoo gezocht geweest, veel meer dan edelgesteenten. Het is langen tijd onbekend geweest, hoe de Chineezen deze harde steenen zoo kunstig konden bewerken; het bleek echter, dat men dit met slechts eenvoudige werktuigen verrichtte. In de eerste plaats zijn, naar vanzelf spreekt, noodig het oneindige Chineesche geduld en de Chineesche smaak, terwijl het eigenlijke instrument om het te bewerken, is: een kleine liggende as, die met den voet in draaiende beweging wordt gebracht. Aan het einde van die as worden verschillende cirkelzaagjes bevestigd, terwijl om boringen te doen plaats vinden, aan het einde van de as, naalden of kleine boortjes worden bevestigd. Voor verschillende bewerking

en versiering heeft men andere zaagjes en men kan het instrument dan ook het beste vergelijken met dat van een tandarts. Enkele keeren worden ook boren met diamanten punt gebruikt, terwijl ook dunne lintzagen zonder kartels, in den vorm van onze figuurzaag worden en werden gebezigd. Tevens werd bij het boren gebruik gemaakt van verschillende soorten zand, ook wel van gemalen kristal of safier, met water nat gemaakt. Bij de oude instrumenten was dus de zaag vast, terwijl het te bewerken voorwerp in de verschillende richtingen werd gedraaid; in den tegenwoordigen tijd echter past men evenals in de diamantenindustrie, juist de tegenovergestelde methode toe.

Jade uit de Chou- en Han Dynastie. Terugkomende op de jade voorwerpen, waarvoor het materiaal in China is gevonden, willen wij beginnen te wijzen op het belangrijke van de studie van het jade voor die van de ontwikkeling der volkeren. Het jade was gedurende langen tijd een enorm handelsartikel, dat China in aanraking bracht met andere volken, uit welke betrekkingen de ontwikkeling van deze weer is na te gaan.

Het ligt niet op onzen weg, verder op dit verband in te gaan, hoewel wij gelooven, dat te weinig wordt ingezien, welke belangrijke rol, kunst (en zeer zeker in de eerste plaats het jade) inneemt bij de studie van de ontwikkeling en het verband der verschillende volken in den ouden tijd. Het is op grond van de oude kunst alleen reeds aan te nemen, dat er een overweldigende invloed is uitgeoefend door China op Turkije en omgekeerd, terwijl ook verband is na te gaan in de Chineesche- en Oud-Amerikaansche kunst, ja zelfs kan men spreken van een kunst om den Grooten Oceaan (Pacific Art.) duizenden jaren voor Christus.

Waar de kunstliefhebbers meer en meer het oog laten vallen op het alleroudste wat op kunstgebied wordt aangetroffen, zoo zal hoe langer hoe meer het alleroudste worden onderzocht en zullen wij steeds nader komen tot de wetenschap, hoe in aloude tijden onze wereld er uitzag

en welke ontwikkeling de toenmalige volken bezaten.

Hoewel wij uit oude Chineesche boeken weten, dat in de oude tijden, jade-gebruiksvoorwerpen zeer veel benut moeten zijn, is het aantal, dat men daarvan in China gevonden heeft, betrekkelijk klein. De oudste voorwerpen echter die tot nu toe ontdekt zijn, gaan terug tot de Chou Dynastie (1122—255), wellicht enkele tot de Hsia Dynastie (2205—1767) en Shang Dynastie (1766—1122) doch de heel oude jade voorwerpen, waarvan zoo nu en dan enkele specimen te voorschijn komen, zijn voornamelijk uit de Han-periode (201 v. C.—190 n. C.) en later. Dat niet meer voorwerpen van voor-Han-periode gevonden werden, vindt zijn oorzaak hoogstwaarschijnlijk in het feit dat keizer Chêng (246—207 v. C.) alle overblijfselen van vroeger tijden liet vernietigen (ook boeken) teneinde een geheel nieuw tijdperk te beginnen. In de Han-periode al werden de voorwerpen van jade, die vroeger als verbruiksvoorwerpen benut werden, als amuletten en voor ceremonieële diensten gebruikt. Vooral de bijl neemt daarbij een voorname plaats in. Reeds in de Shang-Dynastie (1766—1122) was de bijl het embleem van den souverein, terwijl de keizers van de Chou-Dynastie afbeeldingen van bijlen geborduurd hadden op hun statiekleeding (de bijl was het 11e symbool). Ook bij goddelijke ceremoniën nam de bijl een eerste plaats in.

In de Han-Dynastie, die het eerst regeerde over het groote Chineesche rijk, als één geheel, beschouwde men deze gebruiksvoorwerpen dan ook als heilige voorwerpen. Wij vinden dan ook de voorwerpen van jade uit de Han-periode in den vorm van gebruiksvoorwerpen, voorzien van een rond gat, hetwelk er in gemaakt werd om de bedoelde voorwerpen te kunnen dragen als amulet of symbool. Men gaf den doode deze kostbaarheden mede en zoo vindt men dan ook de belangrijkste uit dien tijd in graven, die soms plotseling ontdekt worden en dan een schat van jade te voorschijn brengen.

Jade in den Godsdienst. Het behoeft geen betoog, dat waar het jade een zoo belangrijke plaats in het dagelijksch leven innam, het ook in den godsdienst van belang werd. Jade was het beste en mooiste materiaal, dat de Chinees bezat (en bezit) en daarom komt ook in de godsdienstculte, veel en velerlei soort van jade voor.

Wij weten bijv. dat onder de regeering van Ping-kung (557—552 v. C.) reeds Jade-voorwerpen werden geofferd aan den god van de rivier, indien diens medewerking noodig was. Met een bede om hulp werd dan een of ander jade-voorwerp in de rivier geworpen. Ook later nog wierp men bij overstroomingen deze voorwerpen in het water om de rivier gunstig te stemmen. (109 v. C.)

Er waren in de voorboeddhistische tijden 6 voorwerpen van jade, welke dienden om aan den hemel, de aarde en de vier windstreken eerbied te betuigen. Deze voorwerpen beeldden de goddelijkheid uit in denzelfden zin als later een boeddhabeeld deze uitbeeldde.

In den oud-Chineeschen tijd had men niet de gedachte de goddelijkheid te verpersoonlijken, hun godsdienst was om zoo te zeggen astronomisch. Begroef men dus den doode te midden van de 6 jade-voorwerpen, die de goddelijkheid uitbeeldden, dan was de doode ook in het leven na den dood temidden van de goddelijke machten.

De hier bedoelde jade voorwerpen hebben een vasten vorm, ofschoon naar gelang van den tijd dat de voorwerpen werden vervaardigd eenige wijzigingen voorkwamen.

Het symbool van den Hemel is een ronde schijf met een opening in het midden. Er zijn 3 soorten: 1e de straal der opening is $^1/_2$ van de straal der schijf (pi). 2e de straal der opening is $^2/_3$ van die der schijf (Yuan). 3e de straal der opening is $^1/_2$ van die der schijf (huan).

In den *pivorm* zijn twee hoofdvormen: gladde (meestal groot 20 à 22 cM. doorsnede) en kleinere bewerkte. Waarschijnlijk waren in den eersten vorm nog verschillende afmetingen en kleuren, die ieder voor andere doel-

einden werden gebruikt. Wij kennen die schijven in mooi jade-groen en in rood-bruin, roestig gevlekt. De dikte is eveneens verschillend, varieerend van 3—12 mM.

De tweede vorm, de bewerkte, komt weder in twee hoofdvormen voor n.l. bewerkt met graandecor of met netdecor. Met graandecor is een versiering van ronde korrels op het plat der schijf. Het netdecor lijkt op een afdruk van mandewerk. In vroegere tijden werd een mand gebruikt om de offers naar het altaar te brengen en men vermoedt, dat in dit decor het symbool van de offering werd verwerkt. Buiten deze twee vormen heeft men nog tal van bewerkte schijven, zonder dat men hier van een normaal gebruikte schijf kan spreken. Men gebruikte deze schijven in het algemeen ook voor andere ceremonieele diensten en voorts ter aanduiding van een rang. Voor verschillende ceremoniën werden uiteenloopende vormen gebruikt, men vindt zelfs schijven, welke aan beide kanten verschillend zijn bewerkt.

De *yuan vormige* ring is weinig bekend, waarschijnlijk is het een godsdienstig amulet, dat aan den gordel werd gedragen, ook werd hij waarschijnlijk gebruikt door de keizers om de hulp van verschillende personen in te roepen.

De *huanvorm* is eveneens een gordelornament, dat tevens het symbool was waarmede de keizer een vazal opdroeg, terug te keeren of een teeken om een stad te belegeren. Langzamerhand diende een dergelijke ring als gift om dank uit te drukken.

Het symbool van de aarde (tsung) is een buisvormig stuk jade, van buiten vierkant, van binnen cylindervormig, terwijl de cylindervorm buiten den omtrek uitsteekt.

De Chineezen dachten zich den hemel rond en de aarde vierkant, zooals Prof. de Groot ons ook in zijn boek vertelt. De kleur van deze voorwerpen was geelachtig of geelgestreept of gevlekt. Een jade voorwerp in denzelfden vorm,

maar zwart van kleur of donkergroen met zwarte aderen was een teeken der souvereiniteit van de keizerin. De vorm van deze jade voorwerpen is later veel gebruikt in de porcelein- en potterij industrie.

De Oud-Chineezen echter verklaarden de gevonden „Tsung's" als overblijfselen van wagenassen der keizerlijke wagens, welke opvatting echter uitvoerig door Dr. Berthold Laufer wordt bestreden.

Het symbool van het Noorden. (Huang) is een halfcirkelvormige plaat donker-jade, de helft van het symbool voor den hemel (Pi); zij komt voor in bewerkte en onbewerkte vormen.

Van het Oosten een groen langwerpig, puntig plat stuk jade (Kuei).

Van het Zuiden een rood stuk jade (Chang) de helft van de lengte der Kuei.

Van het Westen een wit stuk jade, tijgervormig (Hu).

Het symbool van het Zuiden werd eveneens gebruikt in de Chou-Dynastie, als bevel om de troepen te mobiliseeren, in welk geval het embleem voorzien werd van een uitstekend stuk of tand.

Ook van de „Hu" zijn verschillende toepassingen. In oude geschriften werd ook hiervan gesproken als teeken om te mobiliseeren, terwijl in andere boekwerken weer wordt beschreven hoe de „Hu" in sommige gevallen ten geschenke werd gegeven door een keizer aan een prins.

Behalve deze emblemen, heeft men nog tal van andere vormen van jade voorwerpen, die gediend hebben voor ceremoniën en dergelijke. Wij vinden op deze tentoonstelling enkele zeer interessante exemplaren, die in den catalogus hierachter worden beschreven. Meestal werden deze emblemen bij ceremonieële diensten door priesters in beide handen voor de borst gedragen, zooals wij weten

uit steenen, dateerend uit de Han-periode. Ook werden deze emblemen aan den gordel gedragen naar gelang van den rang dien men bekleedde. De gordel was in den Oud-Chineeschen tijd een belangrijk onderdeel van de statiekleeding; en het dragen van den gordel was aan strenge etiketten onderworpen.

Grafjade (Tombjade; Han-Yü).

Zooals boven reeds gezegd, werden de hier beschreven emblemen van de goddelijke machten, dikwijls mee in het graf gegeven, doch behalve met deze symbolen, werden de dooden begraven met nog tal van andere jade voorwerpen. Niets stond zoo zeer in hooge eere bij de Oud-Chineezen als hun graf, waar zij voor spaarden, om dat zoo fraai mogelijk te hebben. Uit gevonden graftomben komen dan ook dikwijls zeer fraaie voorwerpen te voorschijn en niet alleen uit jade vervaardigd. Bij iedere begrafenis werd de soort en de aard dier voorwerpen naar eigen verkiezing vastgesteld. Toch vindt men in de oude graftomben wel ongeveer dezelfde soorten en in de eerste plaats de al reeds beschreven goddelijke voorstellingen, en de eveneens genoemde bijlen en andere werktuigen, of beter in het algemeen die voorwerpen, welke aangeven welk beroep of welken rang de doode in het leven bekleedde. Een zeer speciaal en interessant soort van deze grafsieraden zijn die voorwerpen, waarmede men den doode behing. Men dacht deze voorwerpen noodig te hebben: 1e. om het bederf van het lichaam tegen te gaan; men schreef nl. aan het jade de gave van bederfwerend te zijn toe, terwijl verder het jade moest worden gebruikt als voedsel bij de wederopstanding. Men geloofde dat jade een voedende kracht bezat, en was zelfs van meening, dat men onsterfelijk werd na het eten van het allerzuiverste jade. 2e. Als bekleeding of versiering der doode, zij komen in zeer groote verscheidenheid, doch slechts in kleine hoeveelheden voor; op deze tentoonstelling is een fraaie collectie aanwezig.

Als de belangrijkste onder deze bekleedselen noemen wij de *tongamulet*, een plat eenigszins tongvormig jade voorwerp, dat in den mond der dooden werd gelegd. Dit amulet nam een zeer voorname plaats in bij de begrafenisplechtigheid en was meestal een geschenk van den naasten bloedverwant of besten vriend. Onder de overige soorten noemen wij als belangrijkste: het *oogamulet*, een paar oogvormige stukken jade ter bescherming der oogen; het *lippenamulet*, half cirkelvormige stukken jade, aan de uiteinden afgerond en geperforeerd.

De bekleeding als versiering van het lichaam van de doode, neemt uit kunstoogpunt beschouwd een belangrijker plaats in dan de bovenbedoelde amuletten. Behalve jadeplaten, dienende om de kleeding te verzwaren, werden jadevoorwerpen mede begraven in den vorm van visschen, vlinders, kikvorschen en monsters (pi-sieh). Dat onder deze voorwerpen, specimen zijn van het beste wat in de tijden van de Chou- en Handynastie werd vervaardigd, kan worden nagegaan uit het feit, dat de keizers uit dien tijd de belangrijkste kunstproducten lieten meebegraven met de keizerlijke dooden. Er zijn graven gevonden van 7 M. lang en 5 M. hoog, zoodanig opgevuld met schatten, dat de opstandelingen, die deze graven plunderden, slecht een gedeelte konden meenemen. In sommige gevallen werden zelfs levende dieren (in een zelfs 190 stuks) meebegraven. Jammer maar dat de meeste graven reeds lang geleden zijn leeg geplunderd; het is echter niet uitgesloten, dat nog eens een graf zal worden ontdekt.

Jade na de Han-Dynastie. Bij nadere beschouwing van jade kunstvoorwerpen uit den tijd na het begin onzer jaartelling, zien wij in de eerste plaats in de bloeiende Tang-periode (618—906 n. C.) een opleving van de jadeindustrie. Na de Han-periode was het rijk uiteengespat en toen dan ook door den eersten keizer van de Tangdynastie, het groote Chineesche rijk weer werd hersteld en de rust terugkeerde, bloeide ook de kunst weer op,

en wel gelouterd door den toenemenden invloed van het boeddhisme. Wij zien in de eerste plaats terug dezelfde vormen, die in de oude tijden eveneens werden vervaardigd, terwijl het aantal toepassingen van jade grooter en grooter werd. Onder de grootere voorwerpen, die niet alleen in de boven besproken periode, maar ook later vervaardigd werden, vinden wij ornamentale vazen, groote ronde fruitschotels, kommen en potten. Onder de kleinere noemen wij gordelornamenten, haarkammen, ringen, talismannen met inscripties en andere lijfssieraden. Wij zien van deze toepassingen velerlei voorbeelden op de tentoonstelling. De invloed van het boeddhisme blijkt uit de verschillende boeddhistische voorstellingen uit jade vervaardigd, zooals boeddhabeelden, de acht geluksemblemen en andere voorwerpen voor een boeddhistisch altaar. Wij beschrijven in den catalogus deze stukken nader, doch wij willen in het kort enkele voorwerpen, die dikwijls als versiering werden gebruikt, toelichten. Op den voorgrond springende versieringen zijn: visschen, tijgers en draken.

Visschen werden door de oud-Chineezen beschouwd als het symbool der waakzaamheid, welk symbool berust op oude legenden en op het feit, dat een visch niet in het bezit is van oogleden. Twee visschen verbonden door een wilgentak beteekenen onafscheidelijkheid. In de Tang-dynastie werd de visch het symbool van rang en macht, de prinsen en hooge dienaren droegen dan ook als teeken van hun rang, een gordelornament in den vorm van een visch.

De *tijger* werd reeds in de tweede eeuw na C. beschouwd de macht te bezitten om het kwaad te verdrijven en er zijn oude legenden, die verhalen hoe een tijger een graftombe bewaakt. Nog een andere legende, welke interessant is om haar overeenkomst met de Europeesche legende van Romulus en Remus teruggaande tot 800 v. C., vertelt van het zoogen van een prinsenkind door een tijgerin welk kindje door kwaadwillige handen in het moeras was achtergelaten.

De *draakversiering*, welk een echt Chineesche voor-

stelling is, berust op verschillende Chin. legenden, waarin draken een belangrijke rol spelen. De oorsprong van die drakenverhalen is hoogst waarschijnlijk te vinden in het feit, dat in vroegere eeuwen in de Jang-Tse-kiang krokodillen voorkwamen en wij vinden dan ook verschillende sagen van oude keizers, die in booten de rivier oversteken en avonturen hadden met deze draken. De draak werd geboren daar, waar de bergen het hoogst en de rivieren het diepst waren, terwijl men geloofde, dat hij in de lente naar den hemel op ging en in den herfst weder in de rivier terugkwam. Later schrijft men verschillende natuurverschijnselen o.a. donder en bliksem aan de kracht der draken toe en zag men die draken dan ook bij zulk weer in de lucht. Men beschouwde den draak dan ook eenigszins als de geest van het water en de wolken.

Eene voortzetting van dien bloeitijd uit de Tang-periode, vinden wij voornl. voor het jade in de *Sung-periode* 960-1278. In dien tijd werd weder een studie gemaakt en werden weder verzameld alle gegevens, die men kon vinden over de kunst in vroegere eeuwen en vinden wij dan ook weer een appreciatie van die kunst, en als gevolg een heropbloei daarvan. Zooals alle kunst, haar grootste bloei vond in de *Ming-Dynastie* 1368-1644, de lange periode gedurende welke den Chineezen tijd werd gegeven om zich werkelijk met hun kunst te bemoeien, had ook de jade-industrie haar hoogste toppunt in dezen tijd. Wij vinden op deze tentoonstelling zeer belangrijke stukken, die alle in de Ming-periode werden vervaardigd. Vooral het z.g. „Mutton fat"-jade het zoo mooie zeer doorschijnende eenigszins vettig uitziende jade was zeer belangrijk in dezen tijd.

In het laatste gedeelte van de regeering der Mingkeizers ging het gehalte van het jade weer achteruit, doch gedurende de regeering van de beroemde keizers *Kang-Hsi* (1672-1723) en *Chien-Lung* (1736-1796) vond de Renaissance plaats. In deze perioden werden zeer belangrijke

voorwerpen in jade vervaardigd, die in vele gevallen niet onder behoeven te doen voor de schoone voorwerpen uit de Ming-periode.

De liefde voor het jade is nog lang niet verdwenen, nog steeds neemt het jade een belangrijke plaats in onder de Chineesche kunstvoortbrengselen, hoewel de spoed van den tegenwoordigen tijd een bewerking, zooals die vroeger geschiedde, niet meer toelaat. Wij vinden echter vooral onder de kleinere jade voorwerpen (lijfsieraden) zeer fraaie specimen, die aan zeer hooge eischen voldoen, zeer kostbaar en waarlijk niet te versmaden zijn.

In de bovengegeven toelichting hebben wij het noodig geacht het oudere jade, hetwelk door zijn ongewone vormen die toelichting behoeft, uitvoerig te behandelen. De latere vormen spreken meer voor zich zelf, men kan deze niet leeren appreciëeren door een toelichting, doch zij moeten zelf spreken tot den bewonderaar.

Wij hopen dat deze tentoonstelling de belangstelling zal trekken, die zij verdient, eene belangstelling, die bij velen zal overgaan in bewondering voor al het schoone, wat de Chineezen met hun taai geduld, verfijnde smaak en innerlijke rust wisten tot stand te brengen.

's-HAGE, April 1922. A. J. KLEYKAMP.

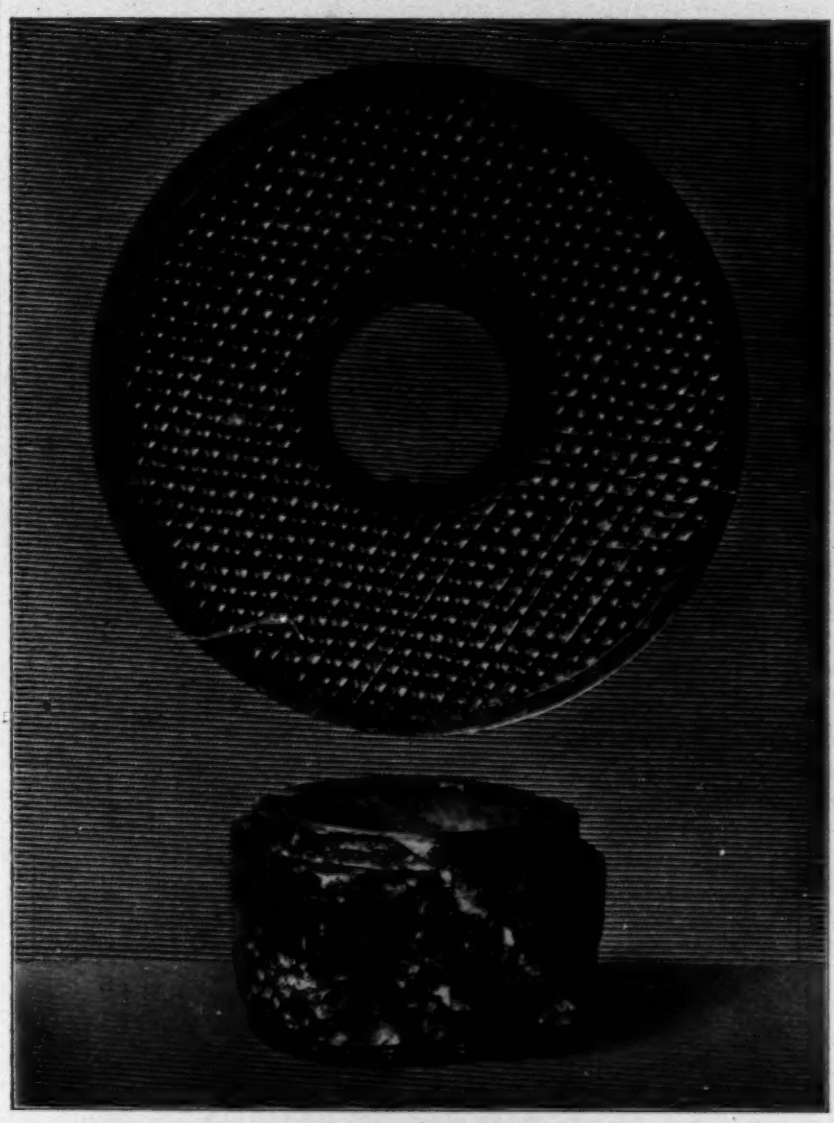

Boven „pi" symbool van den hemel; onder „tsung" symbool van de aarde.

VICTORIA AND ALBERT
LIBRARY
MUSEUM

TIJDPERKEN DER CHINEESCHE KUNST-GESCHIEDENIS

Huang-ti		2704—2595 v. C.
„De drie Dynasties"		
Hsia (Yu, 1e Keizer)		2205—1767
Shang (Tang, 1e Keizer)		1766—1122
Chou		1122— 255
(Oostelijk Chou 770—781)		
Chin		276— 206
(Keizer Chêng, Chineesche muur)		
Han		206 v. C.—190 n. C.
(Oostelijk Han 25—190)		
Periode der Noordelijke en Zuidel. Dynastie		190— 618
(belangrijkste Wei 220—264)		
Herstel eenheid rijk, Tang		618— 906
Sung		960—1278
(Noord Sung 906—1119 Zuid Sung 1115—1234)		
Yuan		1280—1367
(Mongoolsche dynastie)		
Ming		1368—1644
Hung Wu	1368—1399	
Chien Wen	1399—1403	
Yung Lo	1403—1425	
Hung Hsi	1425—1426	
Hsuan Tê	1426—1436	
Cheng T'ung	1436—1450	

Ching T'ai	1450—1457	
T'ien Shun	1457—1465	
Ch'êng Hua	1465—1488	
Hung Chih	1488—1506	
Chêng Tê	1506—1522	
Chia Ching	1522—1567	
Lung Ch'ing	1567—1573	
Wan Li	1573—1620	
T'ai Ch'ang	1620—1621	
T'ien Ch'i	2621—1628	
Ch'ung Chên	1628—1644	
Ch'ing		1644—1912
Shun Chih	1644—1662	
K'ang Hsi	1662—1723	
Yung Chêng	1723—1736	
Ch'ien Lung	1736—1796	
Chia Ch'ing	1796—1821	
Tao Kuang	1821—1851	
Hsien Fêng	1851—1862	
T'ung Chih	1862—1875	
Kuang Hsü	1875—1908	

BIBLIOGRAPHIE

Heber R. Bishop, Investigations and Studies in Jade, magnum opus in 2 deelen, niet in den handel (in Bibliotheek Victoria and Albert Museum Londen).

*Berthold Laufer, „Jade".

*S. W. Bushell, „Chinese Art", 2 deelen.

*H. A. Giles, An Introduction to the History of Chinese Pictural art.

*E. Gorer and Blacker, Old Chinese Porcelain and Hard Stones, 2 deelen.

*O. Münsterberg, Chinesische Kunstgeschichte, 2 deelen.

*Ernest F. Fenollosa, Epochs of Chinese and Japanese art, 2 deelen.

*) Liggen op de tentoonstelling ter inzage.

CATALOGUS

COLLECTIE HEER EN MEVROUW K. T.

1. Collectie Grafjade.

Kist, bestaande uit 6 doozen, bevattende een honderd stuks grafjade, vermoedelijk afkomstig uit één graf, waaronder lip-, oog- en tongamuletten, stempels, gordelhangers, halsketting en en voorwerpen ter versiering en verzwaring van de kleeding der dooden. Chou-periode.
Zie Laufer „Jade" pag. 294-308, hoofdstuk VIII en IX. Zeer bijzondere en fraaie collectie.

2. Collectie Oud-Jade voorwerpen.

Kist, bestaande uit 4 doozen, bevattende 56 stuks oud-jade voorwerpen, waaronder enkele „pi's", zoowel vlakke als opgewerkte; armbanden, gespen, gordelringen, een gordelklankplaat, ringen en stempels. Chou-periode.

3. Armband

met rechtlijnige versiering, 9 cM. doorsnede. Chou-periode.

4. Bijl.

In de Han-periode gebruikt als amulet, donkerbruin gevlekt jade. Chou-periode.

5. Gordel-ornament.

Bovenste gedeelte tijgervorm, donkerbruin jade. Chou-periode.

6. Collectie Grafjade.

Doos met 12 stuks jade graf voorwerpen, waaronder een bijl, gordelring, voorwerpen ter verzwaring van de kleeding der dooden. Chou-periode.

7. Tsung.

Symbool van de aarde, donkerbruin gevlekt jade. Chou-periode.

No. 43 Groep van 2 visschen van grauw grijs jade.

LIBRARY

8. Vaas

bijlvormig, primitieve dierenkoppen-versiering, geel-grauw jade, 16 cM. Han-periode.

9. Tijgervormig Amulet.

Bovengedeelte eveneens een tijger voorstellend, wolkenversiering, geelgrijs donker jade, 36 cM. Han-periode.

10. Vaas

met bijbehoorend deksel, met primitieve tijgerkopversiering, grijs-grauw jade. Han-periode.

11. Twee visschen

voorstellend de onafscheidelijkheid, gebruikt als gordelhanger, bruin-grijs jade. Han-periode.

12. Gordel-ornament.

Twee draken, grijs donker gevlekt jade. Han-periode.

13. Gordelring

en relief met tijgers, achterzijde met wolkendecor, gebrand jade. Han-periode.

14. Armband

met Chineesche karakters, zwart-grijs jade. Han-periode.

15. Armband

met dierenversiering, groen jade. Han-periode

16. Armband

met dierenversiering, grijs-groen jade. Han-periode.

17. Salamander?

Groen donker gevlekt jade. Han-periode.

18. Vischje

Bruin jade. Han-periode.

19. **Armband**

met tijgerkopversiering, groen zwaar bruin gevlekt jade, 8 cM. doorsnede. Han-periode.

20. **Collectie oud jade voorwerpen.**

Kist, bestaande uit 3 doozen, met 46 voorwerpen, waaronder gespen, amulettes, armbanden, pi's, gordelringen, bijlen, etc. Han-periode.

21. **Gordel-ornament.**

Draakvorm, grijs-zwart gevlekt jade. Han-periode.

22. **Twee gordelhangers.**

Primitieve tijgerkopversiering, achterzijde met Chineesche karakters. Han-periode.

23. **Gordelring.**

Slang met staart in den bek, grijs-grauw jade. Han-periode.

24. **Pi**

symbool van den hemel, graandecor, bruin-groen jade. Han-periode.

25. **Pi**

symbool van den hemel, aan de eene zijde graandecor, aan de andere zijde golven- en dierendecor, zwart-bruin jade, 18 cM. doorsnede. Han-periode.

26. **Pi.**

Aan de eene zijde tijgerversiering, aan de andere zijde geometrische versiering in primitieve tijgerkoppen, 18 cM. doorsnede. Zie Laufer, blz. 161, fig. 73. Han-periode.

27. **Pi**

symbool van den hemel met bandversiering, draken- en wolkendecor, groen-grijs jade, 22 cM. doorsnede. Han-periode.

28. **Pi**

symbool van den hemel, wolkendecor, groen-grijs jade. Han-periode.

29. **Bakje**

met oor in tijgervorm, bruin-grijs jade, 9 cM. hoog. Han-periode.

30. **Tsung**

symbool van de aarde, bruin-grijs jade, 9 cM. hoog. Han-periode.

31. **Tsung**

symbool van de aarde, groen-bruin jade, 5½ cM. hoog. Han-periode.

32. **Tsung**

symbool van de aarde, bruin jade, 4½ cM. hoog. Han-periode.

33. **Armband**

met dierenkoppen versiering, groen jade. Han-periode.

34. **Hanger**

fijn besneden, met draken in paneel en karakter in het midden, gebrand jade. Han-periode.

35. **Gordelring**

tijger-decor aan de eene zijde, aan de andere zijde wolken-decor, zwart jade. Han-periode.

36. **Gordelring**

gesneden draak aan de buitenzijde, zwart jade, waarschijnlijk fragment. Han-periode.

37. **Vierkante platte doos**

grijs, eenigszins gevlekt jade. Han-periode.

38. **Rotspartij**

grijs en zwart jade. Han-periode.

39. **Gordelhanger**

in vischvorm, groen jade. Han-periode.

40. **Gordelhanger**
teeken der vruchtbaarheid, bruin-zwart jade. Han-periode.

41. **Gordelhanger**
in vruchtvorm, groen-bruin jade. Han-periode.

42. **Gordelhanger**
in vruchtvorm, groen-bruin jade. Han-periode.

43. **Twee visschen**
symbool van den overvloed, grijs-grauw jade, 30 cM. hoog. Zie reproductie. Han-periode.

44. **Visch**
groen-grijs jade met roode vlekken. Han-periode.
Zie reproductie. Zeer belangrijk exemplaar.

45. **Liggende Koe**
donkergroen jade, 25×12 cM. Tang-periode.

46. **Bijlvormig Amulet**
tijgerkopversiering, grijs jade met bruine vlekken. Sung-periode.

47. **Bekervormige Vaas**
met tijger, in relief versierd (mutton-fat jade), grijs met bruinachtige vlekken. Sung-periode.

48. **Kom**
met 2 ooren, dierenkopversiering, graandecor, grijs donkergeaderd jade. Vroeg Ming-periode.

49. **Kom**
met 2 ooren, eenvoudige lijnversiering, grijsachtig jade. Vroeg Ming-periode.

50. **Liggend Paard**
met zadel, aan de eene zijde grijs, aan de andere zijde donkerbruin jade. Vroeg Ming-periode.

No. 44 Visch van rood en geelachtig jade.

LIBRARY

51. Liggende Tijger

grijs jade, met bruine vlekken. Vroeg Ming-periode.

52. Liggende Tijger

bruin-grijsachtig jade. Vroeg Ming-periode.

53. Bakje

met handvat en figuurversiering, bruinachtig geaderd, grijs-groen jade. Vroeg Ming-periode.

54. Kom

als waterlelie, tijgerversiering, grijs jade met bruine vlekken. Vroeg Ming-periode.

55. Kom

met 2 ooren, „graan"decor, grijs jade. Vroeg Ming-periode.

56. Vaas

met twee vogels, groen jade met bruine vlekken. Ming-periode.

57. Liggende os

grijs gevlekt jade. Ming-periode.

58. Liggend paardje

grijs, donkergevlekt jade. Ming-periode.

59. Twee paarden

grijs jade. Ming-periode.

60. Groep van drie geiten

grijs-groen jade. Ming-periode.

61. Bakje

met primitieve tijgerkoppenversiering, met twee platte ooren eveneens als tijgerkoppen. Ming-periode.

62. **Priesterfiguur**
grijs-groen, eenigszins bruin jade. Ming-periode.

63. **Vaas**
met deksel, omgeven door een tijger en een vogel, licht-groen jade. Ming-periode.

64. **Os**
met tak in den bek, grijs donker-gevlamd jade, 16×11 cM. Ming-periode.

65. **Olifant**
met schabrak, in vlakversiering, grijs, veel bruin gevlekt jade. Ming-periode.

66. **Lotusvormige Bak**
fraai in relief bewerkt, met takken, bloemen en bladen, grijs-zwartachtig jade. Ming-periode.

67. **Hond aangevallen door roofvogel**
groenachtig jade met enkele bruine strepen. Ming-periode.

68. **Liggend mythologisch paard**
op golven, groen-geel, eenigzins bruinachtig geaderd jade. Ming-periode.

69. **Klokvormig amulet**
bijlvormig, dierenkopversiering, bovenste gedeelte met tijgers. Ming-periode.

70. **Gordelring**
met tijger aan den buitenrand, „graandécor", grijs-zwartachtig gevlekt jade. Ming-periode.

71. **Altaarkannetje**
met oor in tijgervorm, voorzien van het karakter „het ontstaan, bestaan en vergaan" „mos" jade. Ming-periode.

72. **Geit**
grijsachtig zwart gevlekt jade. Ming-periode.

73. Liggend paard

bruinachtig grijs jade. Ming-periode.

74. Liggend hert

aan de eene zijde grijs, aan de andere, zwart-grijs jade. Ming-periode.

75. Liggend paard

licht bruin jade met enkele donkere vlekken. Ming-periode.

76. Vaas

fleschvormig, met bladeren versierd, grijs-groenachtig jade. Ming-periode.

77. Zittende hond

grijs blauwachtig donker gevlekt jade. Ming-periode.

78. Geit met jongen

grijs jade. Ming-periode.

79. Tijger

met jong op den rug, grijs-bruin gevlekt jade. Ming-periode.

80. Platte Vaas

met deksel en twee ooren, primitief tijgerkoppen-decor en bladversiering. Ming-periode.

81. Olifant

met schabrak, voorzien met Chineesche karakters, 11×15 cM. Ming-periode.

82. Ketel

in den vorm van bamboustengel, geel-grijs jade. Ming-periode.

83. Boeddha

op lotusblad, grijs jade, eenigszins blauwachtig gevlamd, 27 cM. hoog. Ming-periode.

84. **Twee stempels**
roodgevlekt jade. Ming-periode.

85. **Potje met deksel**
grijs-groen, zwart gevlekt jade. Ming-periode.

86. **Twee lotus knoppen**
versierd met een visch, grijs-groen, donkergevlekt jade. Ming-periode.

87. **Zittende Tijger**
grijs donker geaderd jade. Ming-periode.

88. **Bakje in lotusbladvorm**
gebrand jade. Ming-periode.

89. **Bekervormige vaas**
in relief met bloemen, groen-grijs jade met bruine vlekken. Ming-periode.

90. **Twee Tijgers**
grijs jade met donkere vlekken. Ming-periode.

91. **Vingers van Boeddha**
grijs, blauwachtig-bruin jade, 15 cM. Ming-periode.

92. **Collectie van 16 stempels**
rood, bruin en geslachtig jade. Ming-periode.

93. **Lotusblad**
bruin jade, 20 cM. Ming-periode.

94. **Vierkante doos**
groen, zwart gestippeld jade, 16×12×12 cM., zonder versiering. Ming-periode.

No. 109 Jade Koro.

VICTORIA AND ALBERT
LIBRARY
MUSEUM

95. **Bakje**

in relief versierd met boomen, bloemen en een tijger, grijs met bruine vlekken. Ming-periode.

96. **Koe**

grijs jade, aan eene zijde donker gevlekt. Ming-periode.

97. **Paard**

blauw-grijs jade. Ming-periode.

98. **Bakje**

met oor, bruin jade. Ming-periode.

99. **Vaas**

met 2 kleine ooren, met dierenkoppen versiering in band, witachtig jade. Ming-periode.

100. **Liggende Tijger**

grijs donker gevlekt jade. Ming-periode.

101. **Kom**

met bladversiering, doorschijnend grijs jade. Ming-periode.

102. **Koro**

met deksel, in lotusvorm, lotusbloemen als ooren, grijs, eenigszins bruin gevlekt jade. Kang-Hsi-periode.

103. **Kannetje**

met bandversiering, grijsachtig jade. Kang-Hsi-periode.

104. **Paar kommen**

doorschijnend grijs jade. Kang-Hsi-periode.

105. **Paar schotels**

„mos" jade, 26 cM. doorsnede. Kang-Hsi-periode.
Zie reproductie.

106. **Paar kommen**

„mos" jade, 21 cM. doorsnede. Kang-Hsi-periode.

107. **Kom**

lichtgroen, doorschijnend, eenigszins vlokkig jade. Kang-Hsi-periode.

108. **Visch**

grijs jade. Kang-Hsi-periode.

109. **Koro**

met dierenkopversiering, geel-grijs jade met bruinachtige vlekken. Kang-Hsi-periode.
Zie reproductie.

110. **Bakje**

lotusbladvormig, grijs eenigszins bruin gevlekt jade. Chien Lung-periode.

111. **Vaas**

met deksel en twee losse ooren, tijgerkoppen-decor, zeer donkergroen jade. Chien Lung-periode.

112. **Lantaarnvormig Altaarornament**

lichtgroen jade. Chien Lung-periode.

113. **Doosje met deksel**

donkergroen geaderd jade. Chien Lung-periode.

114. **Scepter**

teakhout met ingelegde ajour bewerkte jade ornamenten, 50 cM. lang. Chien Lung-periode.

115. **Beker**

in den vorm van een waterlelie, versierd met een kraanvogel; uitgesneden plaats voor den vinger, groenachtig grijs jade. Chien Lung-periode.

116. Vaas
met deksel aan een ketting, groen gevlekt violetachtig jade. Chien Lung-periode.

117. Ornament
uitgesneden met ajour figuren, grijs jade. Chien Lung-periode.

118. Doosje
met deksel, cylindervormig groenachtig jade. Chien Lung-periode.

119. Bakje
doorschijnend groen jade. Chien Lung-periode.

120. Twee Priesters
donkergroen jade. Chien Lung-periode.

121. Vogel naast bambou
blauwachtig jade met kristal. Chien Lung-periode.

122. Bordje
doorschijnend grijs-groen jade. Chien Lung-periode.

123. Waterlelieblad
grijs-groen jade. Chien Lung-periode.

124. Vaas
in relief bloemen, grijs jade Chien Lung-periode.

125. Liggend Paard
„smoked kristal" Ming-periode.

126. Koe
„smoked kristal". Ming-periode.

127. Vaasje
met deksel en losse ooren, bergkristal. Kang-Hsi-periode.

128. Geitje
Amethist. Chien Lung-periode.

129. Kwartel
rose kwarts. Chien Lung-periode.

130. Lohan met tijger
rose kwarts. Chien Lung-periode.

131. Liggend paard met aapje
bruin agaat. Hang-Hsi-periode.

132. Liggende koe
bruin agaat. Hang-Hsi-periode.

133. Bakje
met deksel en voetstuk, rood, gevlamd agaat. Chien Lung-periode.

No. 105 „Mos" jade schotel.

VICTORIA AND ALBERT MUSEUM LIBRARY

VERSCHILLENDE VERZAMELINGEN

134. Pi

symbool van den hemel, grijs-grauw gevlekt jade.
Shang-periode — coll. Kleykamp.

135. Tsung

symbool van de aarde, groen-grauw jade, bruin gevlekt.
Vermoedelijk Shang — coll. Kleykamp.

136. Gordelornament

Draakvorm, groen jade. Chou-periode — coll. Kleykamp.

137. Armband

versierd met maskers, bruin jade.
Chou-periode — coll. Kleykamp.

138. Tongamuletten

één in krekelvorm, één vlak. Chou-periode — coll. Kleykamp.

139. Gordelring

lijndécor, grijs-groen jade. Chou-periode — coll. Kleykamp.

140. Huang

symbool van het Noorden, met „graan"-decor.
Chou-periode — coll. Kleykamp.

141. Pi

symbool van den hemel, aan de eene zijde vlak, aan de andere met „graan"-decor, grijsachtig jade.
Chou-periode — coll. Kleykamp.

142. Schrijfplankje

versierd met figuur en karakters, bruin jade.
Chou-periode — coll. Kleykamp.

143. Pi

symbool van den hemel, vlak zonder versiering, bruin met goudachtige vlekken. Chou-periode — coll. Kleykamp.

144. Tsung

symbool van de aarde, zwart-grijs jade.
Zie reproductie. Chou-periode — coll. Kleykamp.

145. 2 Gordelamuletten

met wolken-decor, grijs-groenachtig jade.
Chou-periode — coll. Kleykamp.

146. Yüan

symbool van den hemel, rood-bruin gevlekt, zeer zeldzaam exemplaar. Chou-periode — coll. Kleykamp.

147. Bijlvormig amulet

tevens klokvormig, eenvoudige lijnversiering, met het karakter: „het ontstaan en vergaan", bovenste gedeelte gestyleerd dier-figuur.
Vermoedelijk Chou-periode — coll. Kleykamp.

148. Pi

symbool van den hemel, grauw-bruinkleurig jade.
Chou-periode — coll. Kleykamp.

149. Pi

symbool van den hemel, grijs-groen gevlekt, blauwachtig jade.
Chou-periode — coll. Kleykamp.

150. Tsung

symbool van de aarde, groen-bruin gevlekt jade.
Chou-periode — coll. Kleykamp.

151. Gordelornament

vischvorm, grijs-groen donkergevlekt jade.
Han-periode — coll. Kleykamp.

152. Armband

groen, zwart en grijs jade. Han-periode — part. coll.

153. Gordelornament

slangvorm, grijs-groen, eenigszins bruingevlekt jade.
Han-periode — coll. Kleykamp.

154. Gordelornament

bloemvorm, grijs-groen, eenigszins bruin gevlekt jade.
Han-periode — coll. Kleykamp.

155. Amulet

versierd met hondenkop, bruin gevlekt jade.
Han-periode — coll. Kleykamp.

156. Gordelornament

halfcirkelvormig, wolken- en draken-décor, zwart en wit jade.
Han-periode — coll. Kleykamp.

157. Beker

gebrand violet jade. Han-periode — coll. Knuttel.

158. Armband

bruin jade, gedeeltelijk weggesleten.
Han-periode — coll. Kleykamp.

159. Armband

zwart en wit jade, met Chineesche karakters.
Han-periode — coll. Kleykamp.

160. Armband

groen jade, bruin geroest. Han-periode — coll. Kleykamp.

161. Vaas

bijlvormig, dierenkoppen-decor, groenachtig grijs met donkere vlekken.
Han-periode — part. coll.

162. Bijl

gebruikt als amulet, met dierenversiering bovenop, bruin en wit jade.
Han-periode — coll. Kleykamp.

163. Gordelknoop

zittende figuur, witachtig jade.
Han-periode — coll. Kleykamp.

164. **Tongamulet**
in krekelvorm, witachtig jade. Han-periode — coll. Kleykamp.

165. **Tongamulet**
in den vorm van een krekel, groenachtig jade.
Han-periode — coll. Kleykamp.

166. **Gesp**
met vogels versierd, bruingevlekt, grijs-groen jade.
Han-periode — coll. Kleykamp.

167. **Gesp**
Lotusbloemen-décor, donkergrijs jade.
Han-periode — coll. Kleykamp.

168. **Gesp**
draken in relief, gebrand jade.
Han-periode — coll. Kleykamp.

169. **Gesp**
Chinesche karakters op het paneel, gepolijst bruin jade, met het teeken van langlev[illegible]oorzien.
Han-periode — part. coll.

170. **Gesp**
met tijger en relief versierd, grijs-bruin jade.
Han-periode — coll. Kleykamp.

171. **Huang**
bovenste stuk van den halsketting, zwart jade.
Han-periode — coll. Kleykamp.

172. **Pi**
symbool van den hemel, aan de eene zijde drakendecor, aan de andere zijde „graan"decor, rood-bruin gevlekt jade.
Han-periode — coll. Kleykamp.

173. **Pi**
symbool van den hemel, „graan"decor, geel-groenachtig jade met roestvlekken. Han-periode — coll. Kleykamp.
Zie reproductie.

174. **Gordelring**
aan den buitenrand met dierenversiering.
Han-periode — coll. Kleykamp.

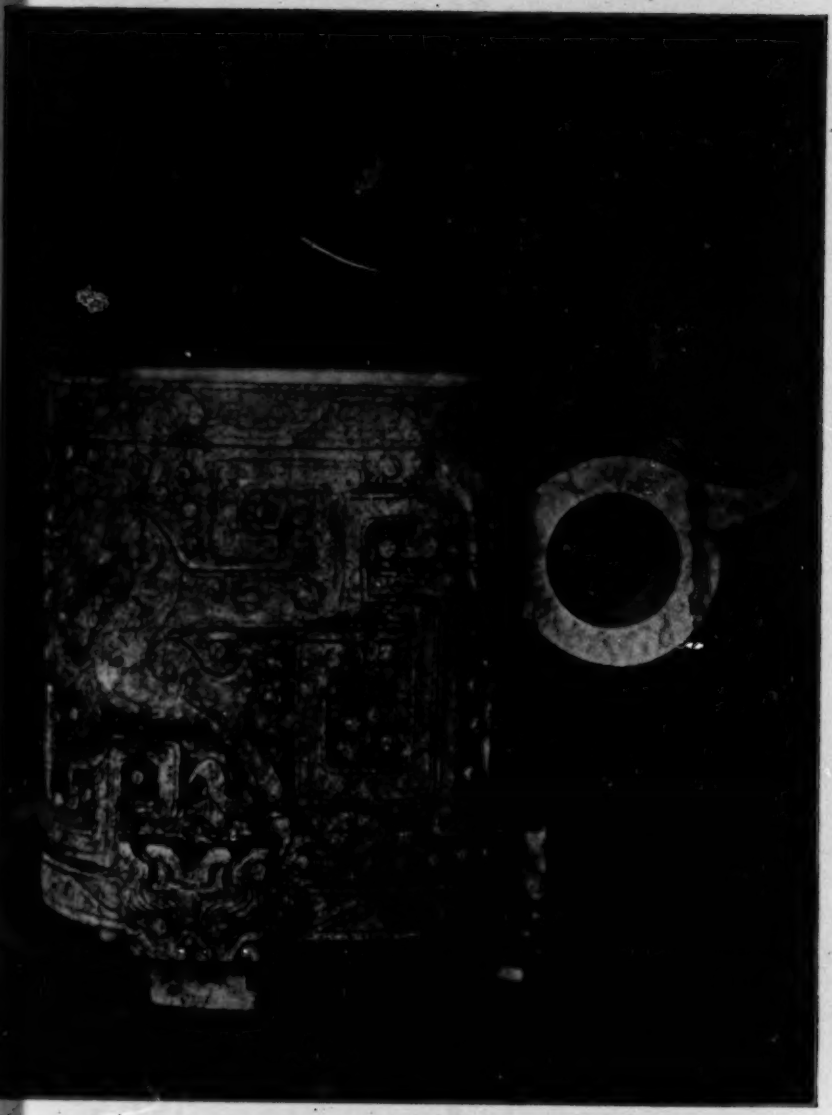

No. 186 Gebrand jade beker.

VICTORIA AND ALBERT
LIBRARY
MUSEUM

175. Liggende Tijger

groen gevlekt jade. Han-periode — coll. Kleykamp.

176. Gordelring

slang met staart in den bek (eeuwig leven), groen jade met witte vlekken. Han-periode — coll. Kleykamp.

177. Gordelring

slang met staart in den bek, groen jade met witte vlekken. Han-periode — coll. Kleykamp.

178. Gordelring

met opgewerkte tijgers, groen jade met bruine vlekken. Han-periode — coll. Kleykamp.

179. Gordelring

beide zijden versierd met vier koppen, grijs jade. Han-periode — coll. Kleykamp.

180. Tsung

symbool van de aarde, zonder eenige versiering, zwart jade, waarschijnlijk tevens het symbool van de souvereiniteit der keizerin. Han-periode — coll. Kleykamp.

181. Ring

bruinachtig jade met dieren-maskees versierd. Han-periode — coll. Kleykamp

182. Gordelhanger

lotusblad voorstellend, donker-bruin jade. Han-periode — coll. Kleykamp.

183. Tsung

zonder eenige versiering, grijs-bruin jade. Han-periode — coll. Kleykamp.

184. Kuei

aan eene zijde versierd met Chineesche karakters. Han-periode — part. coll.

185. **Ketel**

met bijbehoorend deksel, op voetstuk met kopje, bloemen-decor, in het midden Chineesche karakters, handvat versierd met primitief edelgesteente, knop van het deksel, als lotus-bloem, tuit versierd met kop van een monster, grijs jade met donkere vlekken. Zeer fraai exemplaar, 21 c.M.
Han-periode — coll. A. Volz.

186. **Beker**

met oor, decor lijnen en draken in relief; op drie pootjes in den vorm van tijgerkoppen.
Zie reproductie. Han-periode — coll. Kleykamp.

187. **Kuei**

symbool van het Oosten, puntvormig aan eene zijde bewerkt, rotsen uit de golven opstijgend en een vogel met een staf in den bek, groen jade, fraai bruin gevlekt, 30 c.M. lang.
Han-periode — coll. Kleykamp.

188. **Tijger**

vermoedelijk symbool van het westen.
Han-periode — coll. Kleykamp.

189. **Schrijfplankje**

in bijlvorm, onbewerkt, groen-bruin jade.
Han-periode — coll. Kleykamp.

190. **Vaas**

gestyleerd dierenfiguren, gebrand grijs-kleurig jade.
Han-periode — coll. Knuttel.

191. **Kan**

gedeeltelijk gebrand, groenachtig-grijs jade.
Han-periode — coll. Kleykamp.

192. **Ketel**

met bijbehoorend deksel met personen-décor, de eene zijde geheel bruin, aan de andere zijde witachtig jade.
Zie titelplaat. Han-periode — coll. Kleykamp.

193. **Ketel**

en deksel, personen-décor, grijs-grauw jade.
Han-periode — coll. Kleykamp.

194. **Beker**

bijlvormig, dierenkop-versiering, grijs-zwart jade.
Han-periode — coll. Kleykamp.

195. **Vaasje**

met vier ooren, in diervorm, planten-décor, geel-grijs jade.
Han-periode — coll. Kleykamp.

196. **Liggende tijger**

met beker, waarop het teeken van langleven op den rug.
Han-periode — coll. Kleykamp.

197. **Klok**

gestyleerde koppen- en lijnendecor, bruin jade, 17 cM. hoog, zeer bijzonder exemplaar. Han-periode — coll. Kleykamp.

198. **Tsung**

(Tuan-Tsung?) lang 23 cM., waarschijnlijk een officieel geschenk van een prins van den eersten rang aan zijn bruid. Zie Laufer pag. 136. Han-periode — coll. Kleykamp.

199. **Armband**

bruin gevlekt jade. Han-periode — coll. Kleykamp.

200. **Stempel**

met draak in relief, grijs gevlekt jade.
Han-periode — coll. Kleykamp.

201. **Stempel**

vierkant, bovenop een diermasker en losse ring.
Han-periode — coll. Kleykamp.

201a. **Bakje**

met houten deksel, bruin jade. Han-periode — coll. Kleykamp.

202. **Waaierhouder**

bloemen-décor, gebrand jade.
Laat Noord-Wei-periode — coll. Kleykamp.

203. **Boeddha**

op lotus, met achterscherm, bruin gevlekt jade 22 cM.
Noord. Wei-periode — coll. Yi-Yuan, A'dam.

204. **Leeuw met jong**

geel-grijs jade. Tang-periode — coll. C. G. Kleykamp, Brussel.

205. **Bovengedeelte van een vaas**

bijlvormig, versierd met Chineesche karakters.
Tang-periode — coll. A. Volz.

206. **Beker**

bijlvormig met primitieve kopversiering grijs-groen jade met donkere vlekken. Tang-periode — coll. K. A. Volz.

207. **Beker**

primitieve tijgerversiering, handvat gevormd als een klimmenden tijger met uitgeslepen plaats voor den vinger, grijsgrauw, zeer doorschijnend jade. (Mutton-fat).
Sung-periode of vroeger — part. coll.

208. **Beker**

bijlvorm, in het midden tijgerkop-versiering, groen-grijs, bruingevlekt jade (Mutton-fat) 27 c.M.
Zie reproductie. Ming-periode — coll. Kleykamp.

209. **Klankplaat**

draak omgeven door wolken, in het midden langleven karakter, bruin jade, gerestaureerd. Ming-periode — coll. Kleykamp.

210. **Lotusblad**

gebrand jade. Ming-periode — coll. Kleykamp.

211. **Beker**

ondereinde versierd met tijgerkop, Mutton-fat jade.
Ming-periode — coll. Kleykamp.

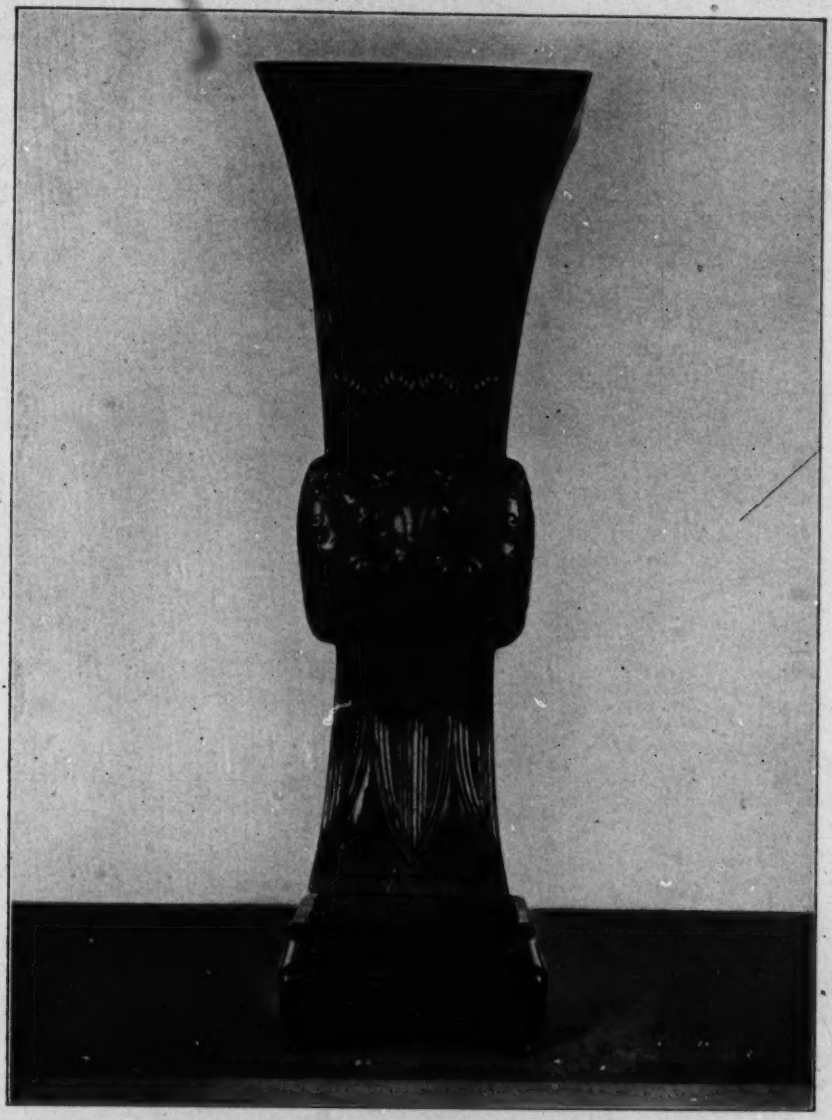

No. 208 Bekervormige vaas, „Mutton-fat" jade.

INDIA AND ASIA
LIBRARY
MUSEUM

212. Kan met deksel

groen jade, met bruine vogels in relief
Ming-periode — coll. Kleykamp.

213. Lotusblad

grijs jade met zwartachtige vlekken.
Ming-periode — coll. Kleykamp.

214. Kom

met twee oortjes, grijs gevlekt jade.
Ming-periode — coll. Kleykamp.

215. Gordelknoop

liggend paard.
Ming-periode — coll. C. G. Kleykamp, Brussel.

216. Geit met jongen

grijs-zwart jade.
Ming-periode — coll. C. G. Kleykamp, Brussel.

217. Liggende Tijger

zwartachtig jade.
Ming-periode — coll. C. G. Kleykamp, Brussel.

218. Liggend Paard

grijs-zwart jade.
Ming-periode — coll. C. G. Kleykamp, Brussel.

219. Liggend Monster

grijs gevlekt jade.
Ming-periode, coll. C. G. Kleykamp, Brussel.

220. Keteltje

in den vorm van een eend, met waterlelie in den bek, groen-bruin gevlekt jade. Ming-periode — coll. Kleykamp.

221. Bekertje

met twee ooren, als tijgerkoppen (Mutton fat).
Vroeg Ming-periode — coll. Kleykamp.

222. **Kom**

rood geaderd jade. Ming-periode — coll. Kleykamp.

223. **Lotusblad**

grijs jade met groene en bruine vlekken.
Ming-periode — coll. Kleykamp.

224. **Kom**

met oor in den vorm van een waterlelie, grijs jade.
Ming-periode — coll. Kleykamp.

225. **Visch**

opspringend uit het water, geelachtig-wit jade.
Ming-periode — coll. Yi Yuan, Amsterdam.

226. **Tijger**

groen-bruin gevlekt jade.
Ming-periode — coll. Yi Yuan, Amsterdam.

227. **Figuur met hond**

grijs donker gevlekt jade.
Ming-periode — coll. Yi Yuan, Amsterdam.

228. **Beker**

met 2 ooren, grijs-groen jade. Ming-periode — coll. Kleykamp.

229. **Koro**

geheel ajour bewerkt in bloemendecor, grijs-bruin gevlekt jade.
Ming-periode — coll. Kleykamp.

230. **Kom**

bladvorming, groen-grijs met bruine vlekken.
Ming-periode — coll. Kleykamp.

231. **Bakje**

in bladvorm, groenachtig, zeer doorschijnend jade.
Ming-periode — coll. Kleykamp.

232. **2 Paneeltjes**

met goud beschilderd en beschreven, groenachtig grijs jade.
Ming-periode — coll. Kleykamp.

233. **Bakje**

in lotusbladvorm, groenachtig jade met bruine vlekken.
Ming-periode — coll. Kleykamp.

234. **Vaas**

versierd met een vogel, groenachtig grijs jade, 19 cM.
Ming-periode — part. coll.

235. **Beker**

bijlvormig, met blad en dierenkoppen, décor, van binnen met Chineesche karakters, witachtig jade, 20 cM.
Ming-periode — part. coll.

236. **Pijlenbeker**

dubbel-cylinder-vormig vaasje, in den vorm van een archaisch bronzen pijlenbeker (Mutton-fat jade).
Ming-periode — part. coll.

237. **Bakje**

met twee ooren, „graan"décor. Ming-periode — part. coll.

238. **Boeddha**

zittend, met handen op de knieën, witachtig jade, in fijn besneden teakwood schrijn. Ming-periode — coll. Kleykamp.

239. **Hotei**

God van den rijkdom, zittend.
Ming-periode — coll. Kleykamp.

240. **Boeddha**

zittend op een lotusbloem met offerkruik in de handen, half groen, half bruin jade. Ming-periode — coll. Kleykamp.

241. **Figuur**

oude man in storm, grijs eenigszins gevlekt jade.
Ming-periode — coll. W. Westerman.

242. **Vingers van Boeddha**

lotusblad, grijs jade met bruine vlekken.
Ming-periode — part. coll.

243. Twee vogels

donker groen jade. Ming-periode — part. coll.

244. Koro

met deksel, geheel ajour bewerkt, grijs jade op groen jade voetstuk. Ming-periode — part. coll.

245. Koro

jade imperial met losse ooren en lotusknop, primitief tijgerkoppendecor.
Kang-Hsi-periode — coll. Mevr. A. Volz-Soeters.

246. Hert

groen-jade. Kang-Hsi-periode — coll. mevr. A. Volz-Soeters.

247. Twee kommen

donkergroen, zoogenaamd „mos" jade.
Kang-Hsi-periode — coll. W. A. van Leer, A'dam.

248. Vaas

met slangendecor in relief, losse ooren, groenachtig grijs met bruine strepen, 33 c.M.
Zie reproductie. Kang-Hsi-periode — coll. Kleykamp.

249. Theeketel

met deksel, vierkant, met eenvoudige bloemversiering, violetkleurig jade. Kang-Hsi-periode — coll. Kleykamp.

250. Ketteltje

eend met deksel, staart ajour bewerkt.
Kang-Hsi-periode — coll. Kleykamp.

251. Gesp

zonder eenige versiering, groenachtig jade.
Kang-Hsi-periode — coll. Kleykamp.

252. Vaas

met hengsel, dierenkoppendecor, groen-grijs jade, 19 cM.
Kang-Hsi-periode — coll. Kleykamp.

No. 255 Grijs jade vaas.

VICTORIA AND ALBERT
LIBRARY

253. Visch

groen-grijs jade, met bruine strepen.
Kang-Hsi-periode — coll. Kleykamp.

254. Rotspartij

versierd aan eene zijde met boomgroep en bok, aan de andere zijde met twee personen, bergpad beklimmend, grijs-groenachtig jade met bruine vlekken, 23 cM.
Kang-Hsi-periode — part. coll.

255. Vaas

met twee ooren, eenvoudig, streng decor, groenachtig jade met enkele bruine vlekken, 27 cM.
Zie reproductie. Kang-Hsi-periode — coll. Kleykamp.

256. Schotel

eenvoudig vlak model, doorschijnend jade met groene vlekken.
Kang-Hsi-periode — coll. K. A. Voltz.

257. Schotel

bodem versierd met herten en boomgroepen in relief, buitenrand met takversiering donkergroen „Mos"-jade.
Kang-Hsi-periode — part. coll.

258. Twee kommen

met deksel, donkergrijs jade met groen-bruine vlekken.
Kang-Hsi-periode — part. coll.

259. Twee kommen

donkergrijs jade met groen-bruine vlekken.
Kang-Hsi-periode — part. coll.

260. Twee kommen

zeer doorschijnend jade, grijs met groene vlekken, eenigszins bruin getint. Kang-Hsi-periode — part. coll.

261. Kom

in den vorm van waterlelie, met drie vogels en een kikvorsch, grijs-groen jade. Chien Lung-periode — coll. mevr. Volz-Soeters.

262. Vaas

achtkantig en relief versierd met chrysanten, ooren ajour in bloemenvorm, knop van het deksel, een bloem, 31 cM., fraai exemplaar. Chien Lung-periode — coll. mevr. Volz-Soeters.

263. Koro

geheel ajour bewerkt, met lotus, groenachtig-grijs jade.
Chien Lung-periode — coll. Mevr. Volz-Soeters.

264. Plaat

geheel ajour met lotusversiering, met draaibaar middenstuk, witachtig grijs jade.
Chien Lung-periode — coll. W. A. van Leer, A'dam.

265. Klankplaat

2 draken naar elkaar toegebogen, in het midden het teeken van lang-leven, op standaard.
Zie reproductie. Chien Lung-periode — coll. Kleykamp.

266. Kom

buitenzijde versierd met bloemen en vogels, bodem en relief, kraanvogel tusschen waterlelies, losse ooren, 16 cM. doorsnede.
Chien Lung-periode — coll. Kleykamp.

267. Beker

bijlvormig, ornamentaal versierd, grijs-groenachtig jade, 28 cM.
Chien Lung-periode — coll. Kleykamp.

268. Olifant

grijs-bruin gevlekt jade.
Chien Lung-periode — coll. Kleykamp.

269. Theeketel

met deksel, versierd met half edelgesteenten.
Chien Lung-periode — coll. Kleykamp.

270. Mansfiguur

groen jade. Chien Lung-periode — coll. Kleykamp.

271. Twee Vogels

(doosjes), groen „mosgade".
Chien Lung-periode — coll. Kleykamp.

272. Gesp

met tijgerversiering en relief, grijs jade.
Chien Lung-periode — coll. Kleykamp.

273. **Gesp**

idem, idem.

274. **Scherm**

achtslagsch, met reliefbewerking van figuren, boomen, kunstvoorwerpen en bloemen. Behalve met jade, tevens opgelegd met rose kwarts, lapis lazuli, agaat, etc. Aan de achterzijde bewerkt met Chineesche karakters. Zeer zeldzaam en fraai exemplaar. Chien Lung-periode — coll. Kleykamp.

275. **Beker**

bijlvorming, grijs-groen jade met donkere vlekken.
Chien Lung-periode — coll. Kleykamp.

276. **Keteltje**

in dierenvorm, witachtig jade.
Chien Lung-periode — coll. Kleykamp.

277. **Vaasje**

met deksel en drie ooren, grijs jade met groene vlekken.
Chien Lung-periode — coll. Kleykamp.

278. **Doosje**

in vorm van een eend met waterlelie, grijs jade.
Chien Lung-periode — coll. Kleykamp.

279. **Bakje**

in bladvorm met lepeltje, blauw-grijs jade.
Chien Lung-periode — coll. Kleykamp.

280. **Vaas met deksel**

versierd met tijger in relief, groenachtig grijs jade.
Chien Lung-periode — coll. Kleykamp.

281. **Eend met jong**

groenachtig grijs jade.
Chien Lung-periode — coll. Kleykamp.

282. **Gesp**

met dierdecor en relief.
Chien Lung-periode — part. coll.

283. **Bord**

bladvormig met vergulde strepen, groen jade.
Chien Lung-periode — coll. Kleykamp.

284. **Vaasje**

buisvormig groen jade Chien Lung-periode — coll. Kleykamp.

285. **Zittende Eend**

groen jade. Chien Lung-periode — coll. Kleykamp.

286. **Zittende Eend**

groen jade, gedeeltelijk bruin.
Chien Lung-periode — coll. Kleykamp.

287. **Vrouwenfiguur**

met bloemen in de hand, doorschijnend groen jade.
Chien Lung-periode — coll. Kleykamp.

288. **Kwannin**

met kind in de armen, groen jade.
Chien Lung-periode — coll. Kleykamp.

289. **God van de wijsheid**

met jongen, groen jade. Chien Lung-periode — coll. Kleykamp.

290. **Vaas**

versierd met dieren en figuren, groen jade.
Chien Lung-periode — coll. Kleykamp.

291. **Vaas**

met deksel, met ingesneden maskers en palmbladen, twee oren, verbonden met een ketting, citroen-kleurig jade.
Chien Lung-periode — coll. Kleykamp.

292. **Tafelscherm**

uitgesneden landschap aan de eene zijde, aan de achterzijde een gedicht in vergulde letters, kunstvoorwerp uit de keizerlijke collectie, donkergroen jade.
Chien Lung-periode — coll. Kleykamp.

293. **Theepot**

maskerdecor, deksel verbonden met ketting, fijn groen jade.
Chien Lung-periode — coll. Kleykamp.

No. 248 Groenachtig grijs jade vaas.

VICTORIA AND ALBERT
LIBRARY
MUSEUM

294. Pot

met deksel en handvat, boomendecor, gedeeltelijk groen jade.
Chien Lung-periode — coll. Kleykamp.

295. Vaas

met deksel, rivier- en visch-scène-decor, groen en wit-violetachtig jade. Chien Lung-periode — coll. Kleykamp.

296. Vaas

met Tijger in relief, met losse ooren, donkergroen jade.
Chien Lung-periode — coll. Kleykamp.

297. Vaas

met deksel, in vorm van lotusbladen en bloemen, fijn besneden. Zeer fraai exemplaar.
Chien Lung-periode — coll. Kleykamp.

298. Vaas

met deksel, plat met monster-masker besneden. Zeer fraai exemplaar. Chien Lung-periode — coll. Kleykamp.

299. Vaas

met monstermaskers versierd, op het deksel een draak. Zeer fraai exemplaar, 32 cM.
Chien Lung-periode — coll. Kleykamp.

300. Ketel

met draken besneden en uitgesneden handvat, witachtig jade.
Chien Lung-periode — coll. Kleykamp.

301. Bord

in vorm van lotusblad, twee vogels aan de buitenzijde, witachtig jade. Chien Lung-periode — coll. Kleykamp.

302. Koro

in den vorm van een eend, die een visch eet, witachtig jade.
Chien Lung-periode — coll. Kleykamp.

303. Koro

met bloemenversiering, ajour bewerkt, witachtig jade.
Chien Lung-periode — coll. Kleykamp.

304. Koro

met bloemenversiering, ajour bewerkt, grijsachtig jade.
Chien Lung-periode — coll. Kleykamp.

305. **Tafelscherm**

met Chineesch landschapdecor, witachtig jade.
Chien Lung-periode — coll. Kleykamp.

306. **Kom**

op drie pooten, gevormd naar een bronzen brûle-parfum, violet jade. Chien Lung-periode — coll. Kleykamp.

307. **Scepter**

fijn besneden, witachtig jade.
Chien Lung-periode — coll. Kleykamp.

308. **Twee pressepapiers**

met wolken en drakendecor, witachtig jade.
Chien Lung-periode — coll. Kleykamp.

309. **Ornament**

ovaal met draken en wolkendecor, witachtig jade.
Chien Lung-periode — coll. Kleykamp.

310. **Ornament**

ovaal, „graan"décor, witachtig jade.
Chien Lung-periode — coll. Kleykamp.

311. **Drie Gespen**

ovaal, met bloemendécor, witachtig jade.
Chien Lung-periode — coll. Kleykamp.

312. **Scepter**

uitgesneden landschap, gevat in teakhout, witachtig jade.
Chien Lung-periode — coll. Kleykamp.

313. **Scepter**

uitgesneden landschap, gevat in teakhout, witachtig jade.
Chien Lung-periode — coll. Kleykamp.

314. **Vaas met jade bloemen**

met bloemen, witachtig jade.
Chien Lung-periode — coll. Kleykamp.

315. **Paar planten**

in potten van Soo-chou-lak.
Chien Lung-periode — coll. Kleykamp.

316. Paar planten

van jade, agaat, amathist, lapis en koraal, in cloisonné langwerpige potten.
Chien Lung-periode — coll. Kleykamp.

317. Twee kommen

grijs-grauw geaderd jade. Chien Lung-periode — coll. K. A. Volz.

318. Tafelscherm

rond, aan twee zijden uitgesneden met landschapdecor, op fijn uitgesneden standaard, grijs jade.
Chien Lung-periode — coll. W. Westerman.

319. Twee vogels

gans en pauw, grijs jade.
Chien Lung-periode — coll. W. Westerman.

320. Groepje

twee kinderen, grijs jade.
Chien Lung-periode — coll. W. Westerman.

321. Ganzengroep

temidden van waterlelies (doos).
Chien Lung-periode — part. coll.

322. Paar kommen

donkergroen jade. Chien Lung-periode — part. coll.

323. Paar vazen

drakendecor, temidden van wolken, grijs-wit jade, 40 cM. hoog,
Chien Lung-periode — coll. Kleykamp.

324. Paard

donkergroen jade. Chien Lung-periode — coll. A. W. Hein.

325. Koro

grijs jade, fraai besneden.
Chien Lung-periode — coll. A. W. Hein.

326. Bordje

doorschijnend groenachtig grijs jade, een bruine vlek.
Chien Lung-periode — coll. G. A. Kessler.

327. Os met twee kinderen

grijs jade. Chien Lung-periode — coll. G. A. Kessler.

328. Ornament

ajour bewerkt, tijger te midden van planten.
Chien Lung-periode — coll. Price.

329. Ornament

ajour bewerkt. Chien Lung-periode — coll. Price.

330. Bordje

grijs-groen jade. Chien Lung-periode — coll. Price.

331. Kwan-yin

versierd met vogels en bloemen.
Ching Lung-periode — coll. A. v. D.

332. Ornament

uit een stuk uitgesneden doch bewegelijk, witachtig jade.
Chien Lung-periode — coll. A. v. D.

333. Lotusblad

grijs-wit jade. Chien Lung-periode — coll. Kleykamp.

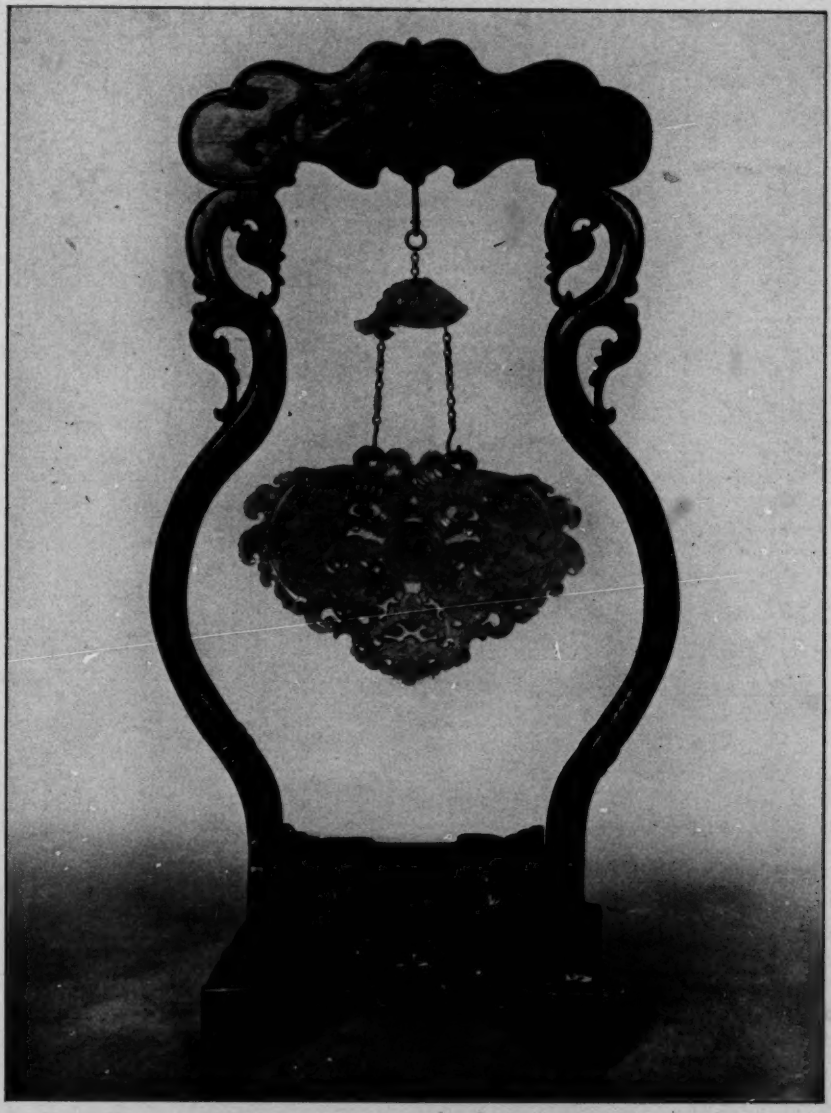

No. 265 Jade klankplaat.

VICTORIA AND ALBERT
LIBRARY
MUSEUM

334. Koro

met deksel en 2 ooren in den vorm van tijgerkoppen, aan beide zijden in relief versierd met dieren.
Rose kwarts. Chien Lung-periode — coll. K. A. Volz.

335. Lamp

gevormd uit Koro met deksel op koperen voetstuk; in relief versierd met dieren; versierd met jade hangers (jade-imperial): Zijden kap afgesloten van boven met grijs jade figuur.
Rose kwarts. Chien Lung-periode — coll. K. A. Volz.

336. Liggend paard

bergkristal. Chien Lung-periode — coll. G. A. Kessler.

337. Liggend dier

smoked kristal. Chien Lung-periode — coll. G. A. Kessler.

338. Juro

God van het lang leven. Fraai besneden.
Rose kwarts. Chien Lung-periode — coll. Kleykamp.

339. Os met kind op den rug.

Rose kwarts. Chien Lung-periode — coll. Kleykamp.

340. 2 vruchten

gevlekt amethyst. Chien Lung-periode — coll. Kleykamp.

341. Leeuw

amethyst. Chien Lung-periode — coll. Kleykamp.

342. Boeddha

lapis lazuli. Chien Lung-periode — coll. Kleykamp.

343. Karo met 2 ooren

lapis lazuli. Chien Lung-periode — coll. Kleykamp.

344. Kwan-Yin

smoked-kristal Chien Lung-periode — coll. Kleykamp.

DEN HAAG